

exekuce. Ostatní vývody stížnosti vyvráceny jsou již rozhodnutími shora citovanými, zvláště také i námitka, že stát podle dosavadního zákonodárství neručí za škody způsobené nezákonným výkonem veřejné moci a že tedy, i když stát jest straně dostatečnou zárukou, přece by se náhrady škody nedomohla. Námitka tato neodolá hořejším důvodům, neboť pravda sice, že § 92 úst. list. není ještě všeobecně proveden, avšak z těchto dvou shora uvedených návěští, že: 1. podle § 20 náhr. zák. musí soud, jakmile výpověď nabyta právní moci a lhůta výpovědní uplynula, na návrh Státního pozemkového úřadu provést vyklizení a odevzdání vypověděných nemovitostí, a že 2. odpor proti tomu jest právně možný jen tehdy, pozbyla-li výpověď vůbec neb na čas právní účinnosti, buď tedy že výpověď sama byla vzata zpět nebo Státní pozemkový úřad platně a závazně, t. j. platnou smlouvou povolil straně příročí (jímž není ještě prodloužení lhůty k vyklizení podle poslední věty § 20 náhr. zák.), anebo že byla vypověděná nemovitost, o jejíž vyklizení jde, buď podle § 3 a) záb. zák. ze záboru právoplatně vyloučena, nebo podle § 7 nebo 11 záb. zák. právoplatně ze záboru propuštěna, nebo konečně podle § 20 příd. zák. právoplatně vlastníku ponechána, plyne, že, když není důvodu odporu podle čís. 2, Státní pozemkový úřad vede exekuci úplným právem, není tu tedy nezákonného výkonu moci veřejné a nemůže tedy býti řeči o nějaké škodě stěžovatelově z výkonu toho vyplývající, při čemž se odkazuje na rozhodnutí čís. 8982 sb. n. s. a obsažený v něm výklad § 162 jedn. řádu.

Čís. 9948.

S hlediska § 1042 obč. zák. lze se domáhati též náhrady za náklad, k němuž byl škůdce podle zákona zavázán třetí osobě z důvodu poškození. Podle § 1042 obč. zák. může se i nemocnice domáhati na škůdci zaplacení léčebných nákladů na poškozeného.

(Rozh. ze dne 30. května 1930, R I 363/30.)

Při srážce elektrické dráhy s automobilem byl poraněn Josef Z., jenž byl pak ošetřován ve Všeobecné nemocnici v Praze. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se Všeobecná nemocnice v Praze na elektrických podnikcích, řidiči motorového vozu, majiteli automobilu a řidiči automobilu, by byli uznáni povinnými nahraditi jí rukou společnou a nerozdílnou náklady ošetřování Josefa Z-a v nemocnici. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e žalobu zamítl, maje za to, že náhradní nárok proti žalovaným by mohl uplatňovati jen Josef Z., kdežto žalobkyně se může domáhati náhrady ošetřovacích nákladů jen na Josefu Z-ovi. O d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. D ů v o d y: Odvolací soud sice neshlí odvolatelův názor, že jest ho pokládati za přímo poškozeného v tom smyslu, že náklady jím vynaložené na léčení zraněného Josefa Z-a nejsou nezbytným důsledkem škodné události. Soud odvolací po-

važuje za přímo poškozeného ohledně nákladů léčebných jen Josefa Z-a, neboť poranění bylo způsobeno jen jemu (§ 1325 obč. zák.). To, že prozatím prováděla léčení zraněného žalující strana a že jí tím vznikly náklady, stalo se jen tím, že zraněný byl odevzdán žalující straně do léčení. K tomu však nemusilo nezbytně dojít a mohl si vzít léčení na starost někdo jiný, zejména jiná nemocnice aneb osoba fysická, v kterémžto případě nebyly by bývaly žalující straně vznikly žádné výlohy z léčení zraněného. Z toho jest tedy patrné, že tu není příčinné souvislosti mezi škodnou událostí a výlohami žalující strany spojenými s léčením zraněného Josefa Z-a. Neprávem tudíž opírá odvolatel své aktivní oprávnění ke sporu o svůj přímý poměr poškozeného ke škůdcům. Odvolací soud však nespátřuje ani v nařízení českého gubernia ze dne 3. května 1838, čís. 19.956, uveřejněném v provinciální sbírce zemských zákonů pro Čechy sv. XX. pod čís. 119 právní předpis, o který by mohla žalující strana opíratí své aktivní oprávnění k tomuto sporu, neboť odvolací soud pokládá ono nařízení jen za vnitřní instrukci žalující straně, jak si má počínati při likvidování léčebných nákladů, kteroužto instrukci nemohly býti změněny obecné soukromoprávní předpisy. Odvolací soud nemůže však upřítí oprávnění odvolatelově výtce, že prvý soud opoměl uvážiti, není-li žalující strana oprávněna k podání žaloby ustanovením § 1042 obč. zák. Zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák. upravuje ručení za škody z provozu motorových vozidel, avšak nikoliv ve směru, komu nárok na náhradu škody a v jakém rozsahu přísluší, nýbrž v těchto směrech odkazuje na ustanovení obč. zák. (§ 1). Tu pak ustanovuje § 1325 obč. zák., že ten, kdo někoho poškodí na těle, uhradí léčebné náklady. Z toho jest patrné, že tento náklad ukládá zákon škůdci. V souzeném případě podle tvrzení žalující strany hradila žalující strana tento náklad ze svého, tedy učinila náklad, který zákon ukládá jiným, podle tvrzení žalující strany žalovaným. Jde tedy o skutkový podklad, na který lze použítí ustanovení § 1042 obč. zák. V tom, že odvolatel teprve v odvolání cituje k podepření svého nároku ustanovení § 1042 obč. zák., nelze spatřovati, jak se mylně domnívají žalovaní, změnu právního důvodu v odvolacím řízení nepřípustnou, neboť již z obsahu žaloby jde na jevo, že žalující strana odůvodnila žalobní nárok tvrzením, že jí vznikly náklady léčením zraněného Josefa Z-a, za něž ručí podle zákona žalovaní. Na tomto skutkovém přednesu žalující strana ani v odvolacím řízení nic nezměnila a jen ho v odvolání podřadila pod ustanovení § 1042 obč. zák., které na skutečně dopadá.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Skutkový přednes žalobce dovoluje beze všeho násilí výklad, že žalobní nárok jest opřen též o ustanovení § 1042 obč. zák. Ukládá proto soudu, by spornou věc, třebaže se žalobce výslovně ustanovení toho nedovolává, právně posoudil i s jeho hlediska. Tvrdí žalobce, že poškozený byl zraněn za okolností, pro které všichni žalovaní podle zá-

kona ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák. ručí za náklad na jeho léčení, že náklad ten vzešel žalobci, ježto zraněný byl na jeho účet léčen, a že činí tolik, kolik žaloba požaduje. Přednesem tím jest zřejmě podložen právní závěr, že se žalobce pokládá podle § 1042 obč. zák. za oprávněna, žádati na žalovaných náhradu, protože učinil za ně léčením zraněného náklad, který podle naznačeného zákona byli by měli učiniti sami. Opíral tudíž žalobce žalobu v pravdě, třebaže ne výslovně, již před prvním soudem o ustanovení § 1042 obč. zák. a nemůže mu proto býti odepíráno právo, by svůj nárok v té příčině přiváděl v odvolání obšírněji k platnosti. Zda tu jsou důkazy pro skutkové předpoklady nároku takto založeného, má právě býti zjištěno v dalším řízení, nařízeném zrušovacím usnesením odvolacího soudu. Proč by nebylo lze, jak rekurs míní, v tomto sporu zjistiti a rozhodnouti, zda podle zákona jsou žalovaní povinni k placení léčebných nákladů na zraněného, nelze z vývodů rekursu dobře seznati. Jde o skutkový základ, pokud se týče o předurčující právní poměr, na němž jest rozhodnutí rozepře závislé, soud musí proto rozepři, pokud nepoužije § 190 c. ř. s., i v této otázce učiniti zralou ke konečnému rozhodnutí. Neprávem vytýká též rekurs odvolacímu soudu, že, odůvodňuje použití § 1042 ustanovením § 1325 obč. zák. o škůdcově povinnosti, zapraviti léčebné náklady poškozenému (zraněnému), vynechává slůvko »poškozeného«. Předpis § 1325 obč. zák. poskytuje ovšem jen poškozenému nárok na náhradu léčebného. Ale odvolací soud nepraví, že podle tohoto předpisu má i žalobce nárok na náhradu léčebného, že je v tomto smyslu poškozeným, nýbrž doličuje, že nárok podle zákona, podle § 1325 obč. zák., proti škůdcům má ovšem jen poškozený (poraněný), že však škůdcové, když jiná osoba, žalobce, za ně učinila náklad, který by podle § 1325 obč. zák. měli učiniti oni, jsou povinni, jí dáti náhradu. Nejde u žalobce, pokud opírá svůj nárok o § 1042 obč. zák., o náhradu škody ani přímé ani nepřímé, nýbrž jde o samostatný nárok za »upotřebením věci ke prospěchu druhého«, jež skýtá právě toto ustanovení zákona. Že podle něho lze vymáhati též náhradu za náklad, ke kterému byl žalovaný podle zákona zavázán třetí osobě z důvodu utrpěného poškození, jest od doby rozhodnutí ze dne 17. prosince 1873, čís. pres. 66, sb. Gl. Ung. čís. 5177, zapsaného v knize judikátů pod čís. 81, v praxi takřka všeobecně uznáváno a též ve vědě čelnými spisovateli schvalováno. Není tomu na závadu ani, že podle rekursu nemocnice jest na základě správního práva povinna, raněného a nemocného přijati a léčiti bez ohledu, kdo náklady s tím spojené zapraví. Dávaje v § 1042 obč. zák. právo, žádati náhradu, zákon nerozeznává, proč oprávněný učinil náklad za druhého, zda tak učinil dobrovolně, či z vlastní povinnosti, a nelze ani z povahy věci usouditi, proč by škůdce byl prost zákonného závazku, by sám učinil náklad na léčení, když z důvodů sociálně-politických, tudíž ve veřejném zájmu musila jiná osoba léčení bez otálení provésti a nésti potřebný náklad, nerozlišujíc, zda a kým jí za škůdce učiněný náklad bude nahrazen. Nárok na zaplacení léčebných nákladů z důvodu náhrady škody má podle zákona (§ 1325 obč. zák.) proti škůdci ovšem jen poškozený (zraněný), jest

tudíž škůdce podle zákona jen proti němu povinen učiniti potřebný náklad. Když však za škůdce náklad ten učinila třetí osoba, dává jí právě § 1042 obč. zák. právo, žádati náhradu na něm, třebaže v poměru k poškozenému (zraněnému) byla z jakéhokoli důvodu povinna, poskytnouti mu léčení, i když náklad za ně odjinud nebude hrazen. Ježto však první soud ze svého mylného právního názoru věc neprojednal v té příčině se zřetelem k rozhodujícím tu právním předpisům nahoře naznačeným, zrušil odvolací soud jeho rozsudek právem. Ovšem bude při dalším řízení účelné řešiti věc s hlediska § 1042 teprve tehdy, kdyby její řešení s hlediska § 1392 a násl. nemělo kladného výsledku.

Čís. 9949.

Kontokorent předpokládá, by byl úvěr poskytován oběma stranami a by bylo stanoveno smlouvou stran, výslovně nebo mlčky, že v období od účetní závěrky k příští účetní uzávěrce nemají býti platy jedné strany zrušovány určité jednotlivé položky účtu, nýbrž že se plnění a pohledávání z každé strany považuje za jediný souvislý celek a úhrnné sumy se vyrovnají teprve ke konci účetního období. Kontokorent předpokládá dále vzájemnost, oboustrannost veškerých dávek, které mají tvořiti na každé straně nedělitelné saldo; předpokládá dále občasnou účetní závěrku, její zaslání druhému smluvníku, zapravení nebo nové přenesení a zúčtování salda.

Při prostém běžném účtu, při němž vůle stran nesměruje k tomu, by saldo bylo jediným pramenem pohledávky, není uznání salda novací privativní, nýbrž jest uznávací smlouvou, jež však tvoří samostatný důvod závazku. K uznání salda stačí dlužníková žádost o poskytnutí platební lhůty, placení úroků znamená uznání dluhu.

(Rozh. ze dne 30. května 1930, Rv I 1181/29.)

Žalobě o zapravení nedoplatku z obchodního spojení o b a n i ž š í s o u d y vyhověly.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a vynesl nový rozsudek.

D ů v o d y:

Nelze upřítí oprávněnost výtce neúplnosti (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) v tom směru, že nebyla žalobní pohledávka specifikována, že nebylo žalobkyní uvedeno, jak žalobní pohledávka povstala. Žalobkyně tvrdí v žalobě, že jí žalovaný dluhuje z obchodního spojení k 1. lednu 1927 zůstatek 3206 Kč 10 h, neuvádí však, z jakého důvodu pohledávka ta vznikla. Při roku dne 4. října 1928 žádal žalovaný, by byla žalobkyně vyzvána svou pohledávku specifikovati. Tomuto návrhu nižší soudy nevyhověly, odvolací soud z důvodu, že prý není třeba bližší specifikace, ano je předloženým kontokorentem a obchodními knihami zjištěno, že jde o nedoplatek pohledávky za odebrané stroje, pokud se týče za sou-